

Назаренко Тетяна Геннадіївна—

доктор педагогічних наук, доктор філософії за Болонською системою (Ph.D), старший науковий співробітник, головний науковий співробітник відділу навчання географії та економіки Інституту педагогіки НАПН України, вчений секретар спеціалізованої вченої ради К 26.452.05 із захисту кандидатських дисертацій зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (географія, хімія, біологія). Автор понад 150 наукових публікацій. Дійсний член Українського географічного товариства, член редколегій фахових часописів: «Географія та економіка в сучасній школі» та «Географія», член предметної комісії з економіки при МОН України. Має державні нагороди. Коло наукових інтересів: проблеми методики навчання географії в загальноосвітніх закладах України та Європи, проблеми підручникотворення.

e-mail: geohim@ukr.net

УДК 37.016:3

ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

У статті розглянуто особливості формування екологічної компетентності в учнів через призму шкільної географії.

Проаналізовано оновлені навчальні програми з географії на предмет висвітлення в їхньому змісті екологічної складової. Наведено приклади, у яких запропоновано власне бачення проблеми уведення екологічної інформації на уроках географії, що допомагатиме формувати екологічну компетентність учнів.

Ключові слова: шкільна географія; екологічне навчання; учні основної школи; екологічна компетентність; навчальна програма; методика навчання географії.

Постановка проблеми. Останнім часом у науковців склалася звичка, розпочинати свій виступ або наукову статтю, зміст яких стосується екологічних проблем, пригадуванням 1992 року, а саме – конференції ООН з проблем навколишнього середовища в Ріо-де-Жанейро. Справді, саме тоді було анонсовано щодо необхідності переходу світової спільноти на шлях розвитку, який би покрив врівноваженість системи «соціально-економічні проблеми – збереження навколишнього середовища», а також забезпечення повсякденних запитів сучасних мешканців планети зі збереженням релевантних перспектив природи для майбутніх поколінь [2].

Поширення екологічних проблем зумовило необхідність у підвищенні статусу екологічного навчання. Після згаданої конференції в багатьох країнах світу з'явилися різноманітні навчальні курси екологічного спрямування. Не залишилась осторонь й Україна. Відповідно до Концепції екологічної освіти, у нашій країні відбувається формування екологічної культури як окремих осіб, так і суспільства в цілому [6].

Отже, основні екологічні знання та навички у сфері охорони навколишнього середовища повинні стати засадничими для розвитку сучасного екологічного мислення і свідомості громадян, здатних провести суспільство до шляху сталого розвитку. Таким чином, екологічна освіта покликана забезпечити нове покоління науковими знаннями про взаємозв'язок природи і суспільства, щоб допомогти зрозуміти багатогранність цінності для суспільства і кожної людини зокрема, необхідність розвивати взаємозв'язок з природою і взяти активну участь у поліпшенні стану навколишнього середовища.

На жаль, безграмотний переклад іноземних термінів призводить до плутанини та когнітивного дисонансу в розумінні деяких наукових понять, таких як «сталий розвиток» (це взагалі оксюморон), «летальна зброя», «віртуальна реальність», «погана екологія» тощо.

В англомовних країнах існує термін «environmental education», що буквально означає навчання через навколишнє середовище або навчання в навколишньому середовищі (підкреслено мною). В українському варіанті термін «навколишнє середовище», на жаль, прирівняний до терміну «екологія», але за змістом – це два різних поняття. На думку професора Н. Ф. Реймерса, термін «екологія» є «багатослівним і фактично безграмотним» [10, с. 13].

Поняття «навколишнє середовище» («umwelt») увів в науку «екологія» в другій половині XIX ст. німецький біолог Якоб Ікскуль. Це було зроблено, як він писав, «для позначення зовнішнього світу, що оточує живі істоти в тій мірі, в якій він сприймається органами почуттів і органами пересування тварин і спонукає їх до певної поведінки» [9, с. 14].

Отже, це два різних поняття, однак одне вміщується в інше. Екологія – наука, а навколишнє середовище – складове поняття, що входить до змісту науки «екологія».

Екологія (від давньогрец. *οἶκος* – майно, господарство, житло та *λόγος* – учення, навчання) – наука про взаємозалежність живих організмів і їх спільнот між собою та із середовищем, в якому вони існують [11]. Цей термін було запропоновано німецьким біологом Ернстом Геккелем у 1866 р. у книзі «Загальна морфологія організмів» [7, с. 127].

Екологія вивчає взаємовідносини організмів з навколишнім середовищем, досліджує структурно-функціональну організацію популяцій, екосистем, біосфери, виявляє механізми підтримання їхньої стійкості у просторі та часі.

Навколишнє природне середовище – це сукупність абіотичних і біотичних чинників, що впливають на світ планети Земля, тобто всі природні об'єкти, що реально існують у просторі.

За змістом цих двох понять зрозуміло, що не можна отожднювати термін «екологія» з терміном «навколишнє середовище».

Що ж уміщає наукове поняття «environmental education»? Освіта через навколишнє середовище є процесом, який дає змогу учням досліджувати зміни, що відбуваються в навколишньому середовищі, брати участь у вирішенні проблем і вживати заходів щодо поліпшення стану навколишнього середовища. У результаті, учні розвивають більш глибоке розуміння екологічних проблем і володіють необхідними навичками для прийняття обґрунтованих і відповідальних рішень [3, с. 30–31].

Навколишнє природне середовище з наукової точки зору – складний аспект пізнання. Розглядати його доцільно з двох позицій: у природно-науковій та еколого-економічній площинах.

З природничонаукової точки зору в її складі розрізняють такі об'єкти: біосфера, гідросфера, атмосфера та літосфера, що є об'єктами пізнання географії, і учні вперше знайомляться з цими поняттями саме на уроках шкільної географії. Тому варто привчати їх до екологічних понять через зміст шкільних географічних курсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості змісту екологічної освіти школярів досить повно висвітлювались у низці праць І. Д. Зверева, А. Н. Захлебного, І. Т. Суравегіної та інших. На сучасному етапі розвитку педагогічної науки накопичено значний досвід у галузі освіти через навколишнє середовище. В. Бровдій, С. Дерябо, В. Крисаченко, М. Мойсєєв, М. Реймерс, Г. Тарасенко, В. Ясвін у своїх напрацюваннях з'ясували питання про необхідність формування екологічних знань як основи екологічної свідомості.

Про формування екологічної культури та екологічних знань засобами географії йдеться в роботах Д. Арманда, Л. Бондарєва, І. Герасимова, М. Гродзинського, Я. Жупанського, В. Обозного, І. Половини, Л. Руденка, О. Топчієва, П. Шищенко.

Педагогічні аспекти щодо екологічного виховання наведено в працях І. Бега, А. Волкової, Л. Вороніної, М. Воронюк, О. Захлебного, І. Зверєва, Б. Йоганзена, Н. Левчук, О. Плахотнік, Н. Пустовіт, Г. Пустовіта, А. Степанюк.

Удосконалення методів навчання географії через вивчення навколишнього середовища висвітлено у працях А. Аменда, О. Браславської, Т. Герасимової, В. Герасимчука, А. Даринського, І. Душиної, В. Корнєєва, М. Ковалевської, О. Крилової, Л. Круглик, М. Крушницького, І. Матрусова, В. Максаковського, Н. Муніч, Л. Немець, А. Сиротенка, О. Топузова, Б. Чернова та інших.

Аналізуючи та підсумовуючи праці вчених-географів, робимо висновок про те, що сучасна географія не тільки не вичерпала свій екологічний потенціал, а має стати інтегруючим чинником природничих і суспільних наук, спрямовуючи їх на вирішення проблем, які виникають під час взаємодії людини і навколишнього середовища.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). У змісті статті увагу зосереджено на розкритті екологозмістового потенціалу оновленої навчальної програми з географії, яку спрямовано на формування в учнів екологічної компетентності через географічну освіту.

Виклад основного матеріалу. У статті ми будемо послуговуватися саме англійським терміном ЕЕ (environmental education), що означає навчання через навколишнє середовище. Вивчення шкільної географії через навколишнє середовище стає провідною умовою реалізації екологічних знань населення. Засадою ЕЕ є екологопедагогіка, що існує як частина гуманістичної педагогіки, заснованої на культурних, етнічних, психологічних та інших аспектах стосунків людини з природою. Екологопедагогіка ставить своїм завданням розробку та реалізацію таких освітніх програм, що засновані на розумінні закономірностей змін екологічної свідомості людини, яка здатна міняти і коригувати цю свідомість з метою досягнення відповідних змін у власній поведінці та способі життя стосовно навколишнього середовища.

Екологопедагогіку започатковано в 90-х рр. ХХ століття. Найважливішим джерелом ідей екологопедагогіки є вчення В. І. Вернадського про ноосферу, філософські ідеї про взаємодію в системі «природа – людина» як окремого індивідуума, так і суспільства в цілому [1].

Пріоритетною метою вивчення географії в основній школі є формування у школярів географічної картини світу. Загальноосвітня цінність географії полягає у формуванні світоглядного розуміння природи Землі, її географічної оболонки як природного та природно-техногенного середовища, у якому існує людина. Шкільна географічна освіта спрямована на формування в учнів просторового уявлення про земну поверхню та розвиток умінь усвідомлено орієнтуватися в соціально-економічних, суспільно-політичних та екологічних подіях, що відбуваються у державі та світі [8].

Географія є не тільки джерелом нових відомостей про Землю, а й основою для формування гуманістичного світогляду, виховання дбайливого господаря, любові до рідного краю, набуття умінь та навичок адаптації до навколишнього середовища, еквівалентної поведінки в ньому, а також виховання екологічної культури, любові до своєї місцевості проживання, поваги до природи.

У системі педагогічних поглядів Я. А. Коменського, Ж-Ж. Руссо, Г. Песталотці, В. О. Сухомлинського природа виступає як найсильніший чинник виховного впливу. У наш час в учнів, і не тільки в них, переважає споживацьке ставлення до природи. Дані педагогічного експерименту дослідниці І. В. Климченко свідчать про наступне: якщо перед вивченням початкового курсу географії природа і навколишнє середовище сприймаються учнями як об'єкт краси у 50 % учнів, то на етапі завершення курсу географії цей показник знижується в два рази, і зростає сприйняття природи і навколишнього середовища як об'єкта користі. Причиною цього є зниження емоційного забарвлення при подачі географічного навчального матеріалу [5].

Тому, з нашої точки зору, на уроках географії необхідно звертати увагу на красу природи, розвивати почуття прекрасного, формувати в учнів естетичний смак, вміння цінувати красу і багатство рідного краю та країни в цілому. Для того, щоб перед учнями створювався образ яскравого, багатобарвного навколишнього середовища, а природа сприймалася як об'єкт краси, на уроках географії варто викликати позитивні емоції. Цього домогтися можна за допомогою створення ситуацій, коли учні насолоджуються красою пейзажів. Наприклад, під час вивчення

теми «Ландшафти України» можна викликати позитивні емоції за допомогою літературних творів, образотворчого мистецтва, кіно, музики та інших видів вербальної та наочної інформації в різних поєднаннях, але в органічній єдності з географічним матеріалом. При цьому важливо не підмінити географію мистецтвом, збагачувати і оживляти її, демонструючи картини, слайди, їх можна супроводжувати записами співу птахів, шуму води, вітру тощо.

Спираючись на свій досвід, саме про це писав В. О. Сухомлинський: «Дуже важливо, щоб дивовижний світ природи, гри, краси, музики, фантазії, творчості, що оточував дітей до школи, не закрився би перед дитиною дверима класу, але, й нав'язати естетичне сприйняття природи неможливо, треба допомогти дітям якомога раніше відкрити цей світ дивовижної краси» [12].

Письменник-географ Ю. К. Єфремов сформулював цю думку так: «Люблю і знаю. Знаю і люблю. І тим повніше люблю, чим глибше знаю» [4].

На уроках географії відбувається формування і розвиток в учнів моральних норм і звичок поведінки в навколишньому середовищі, ціннісних орієнтацій, виховання почуття відповідальності за навколишнє середовище і необхідність раціонального господарювання. Цьому сприяє вивчення проблем раціонального використання природних ресурсів, основ природокористування, перетворення природи нашої країни [8].

У результаті відбувається становлення особистості учня як господаря своєї Батьківщини. Однак без цілеспрямованого екологічного навчання може сформуватися зухвале, споживацьке ставлення до природи, коли з мовчазної згоди вчителів учні ламають гілки, оберемками рвуть квіти, десятками ловлять метеликів, не кажучи вже про залишене сміття. У мережі з'явилася інсталяція, на якій зображені гори сміття, а під фото надпис: «Прибрано після відпочинку сміття – набагато патріотичніше, ніж тризуб, прапори та вишиванки» [13]. Саме тому формувати почуття патріотизму варто в тому числі й через сприйняття навколишнього середовища та бережливого ставлення до цього.

Отже, в результаті педагогічної діяльності вчитель має зрозуміти, що при використанні емоційно-ціннісних стимулів відбуваються позитивні зрушення в знаннях, умениях, розвиваються творчі здібності учнів, тому це викликає в них позитивні емоції, інтерес до географічного матеріалу, що досліджується, надає йому рівень особистої значущості, веде до успіху.

Однак у школі ми стикаємося з тим, що рік від року учні стають все більш закритими та байдужими. Нами проводилось опитування серед восьмикласників шкіл Києва. Анкета складалася з двох колонок: в одній потрібно було вказати, з чим персоніфікується сучасна Україна з позитивної точки зору, а в іншій – з негативної. Наводимо приклади відповідей учнів:

Позитивні асоціації зі словом «Україна»	Негативні асоціації зі словом «Україна»
Батьківщина, будинок, господар, держава, Софія Київська, футбол, Шевченко, Майдан, варенички, пісні, спортсмени, тризуб	Корупція, брехня, безробіття, кумівство, бідність, хатаскрайність, зрада, заздрість, пияцтво, війна, Чорнобиль, кримінал

Ми звикли пишатися героїчними вчинками нашого народу, ми справедливо горді за нашу культуру, але чомусь це не захищає нас від байдужості до навколишнього середовища – як природного так і соціального, не рятує від безкультур'я, пияцтва, хамства і грубості, вульгарності та аморальності.

Постає засадниче питання про національну свідомість, що відображається в тому числі й у ставленні до навколишнього середовища.

Через неточності та роз'єднаність даних людина не має можливості сформулювати і виробити певну систему екологічної компетентності, яка необхідна для того, щоб розважливо і рівномірно ставитися до природи, без нанесення значної непоправної шкоди. У цій проблемі завдання школи – забезпечити системний, покроковий характер екологічного навчання, при цьому необхідним є найширший діапазон методичних і дидактичних прийомів.

В Україні з урахуванням світового досвіду було розроблено та впроваджено Концепцію екологічної освіти [6]. Вона спирається на провідні міжнародні та вітчизняні документи. Система екологічного

навчання та виховання, за твердженням українських дослідників, будується на принципі безперервності навчання. Безперервність екологічного навчання досягається, насамперед, у рамках формальної освіти, що охоплює дошкільну, шкільну, професійну, а також фундаментальну наукову освіту.

Екологічному навчанню притаманні свої предметні принципи:

- єдність пізнавальної та практичної діяльності у вивченні й поліпшенні природного навколишнього середовища;
- взаємозв'язок глобального, національного і краєзнавчого підходу;
- принцип використання навчальної, виховної та розвиваючої функції навколишнього середовища, що визначають природничі закономірності в процесі екологічної освіти;
- принцип неперервності полягає в тому, що накопичення різнобічних екологічних знань відбувається поступово і неухильно впродовж усього життя;
- принцип інтегрованості передбачає включення в навчальні програми різноманітних курсів («Екологія», «Екологічна мережа», «Екологічна тропка», «Людина і природа» тощо), які сприяють синтезуванню екологічних знань, розумінню цілісності природи.

Курси шкільної географії рясніють різноманітною інформацією екологічного змісту, що безумовно позначається на рівні екологічної компетентності учнів.

Вивчаючи географію у 8-му класі, вчитель акцентує увагу учнів на природно-ресурсному потенціалі України; систематизує знання про основні забруднювачі навколишнього середовища; формує практичні навички роботи з відповідними картографічними матеріалами (на відповідних уроках застосовуються такі карти, як «Забруднення атмосферного повітря», «Загальне забруднення навколишнього середовища», «Екологічна ситуація в Україні», карта-схема «Забруднення довкілля України»); визначає вплив різноманітних техногенних аварій і катастроф на стан навколишнього середовища та здоров'я населення; удосконалює практичні вміння щодо відбору необхідної інформації, її аналізу та систематизації, формує загальне екологічне мислення.

Після сформованої екологічної компетентності учні називатимуть складники природно-ресурсного потенціалу України та види забруднень довкілля; характеризуватимуть сучасну екологічну ситуацію в Україні; пояснюватимуть сутність поняття «екологічна ситуація»; аналізуватимуть природно-ресурсний потенціал у різних регіонах України.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Екологічна інформація, що представлена в курсі географії для 8 класу, багато в чому фрагментарна, поверхова і не становить чітку логічну систему. Проблеми навколишнього середовища, його охорони і відповідального ставлення до нього в навчальній програмі з географії в більшості випадків носять формальний, так званий необов'язковий характер.

Принциповим та істотним недоліком сучасної екологічної освіти в країні є й те, що зміст і методи шкільної географії не націлюють учнів на вирішення конкретних екологічних проблем, які існують в тій місцевості, де вони проживають.

Якісне вдосконалення реальної практики формування в учнів відповідального ставлення до навколишнього середовища вимагає широкого залучення досягнень сучасних наук про природу і людину; створення і впровадження в суспільну свідомість, педагогічну теорію й шкільну практику нової екологоцентричної парадигми географічної освіти.

Аналіз змісту навчальної програми з географії щодо формування екологічної компетентності дав змогу зробити наступні ключові висновки:

- шкільна географія має значний еколого-освітній потенціал і вносить певний вклад у формування в учнів дбайливого та відповідального ставлення до природи;
- навчальна програма припускає академічний стиль навчання, тобто дає знання «в готовому вигляді»; приділяє мало уваги розвиваючій стороні навчання; слабо орієнтує вчителів на необхідність формування самостійної, творчої діяльності учнів з дослідження і охорони навколишнього середовища рідного краю та країни в цілому.

Отже, з точки зору формування екологічної компетентності в учнів саме у шкільній географії найбільший змістовий потенціал у сприянні цьому.

Використані джерела

1. Вернадский В. И. Биосфера и ноосфера / В. И. Вернадский. – М. : Рольф, 2002. – 576 с.
2. Декларация Рио-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку ООН : міжнародний документ від 14.06.1992 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/riodecl.shtml
3. Декларация ЮНЕСКО, 1978. (Stapp, W. B., et al. (1969). The Concept of Environmental Education. Journal of Environmental Education, 1 (1), 30-31)
4. Ефремов Ю. К. Природа моей страны. – М. : Мысль, 1985. – 350 с.
5. Климченко И. В. Методика работы с учебником географии в рамках личностно-ориентированного обучения (На примере начального курса) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / И. В. Климченко. – М., 1999. – 202 с.
6. Концепція екологічної освіти України // Інформаційний збірник МОН України. – 2002. – № 7 (квітень).
7. Креймер М. А. Эрнст Геккель и экология / М. А. Креймер // Вестник СГУГиТ (Сибирского государственного университета геосистем и технологий). – 2013. – Вып. 4 (24). – С. 126–142.
8. Навчальна програма з географії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/educational_programs/1349869088/
9. Нескромный В. От философии «вражды» к «философии взаимозависимости» / В. Нескромный // Зеленый мир. – 1995. – № 20. – С. 14.
10. Реймерс Н. Ф. Экология (теории, законы, правила, принципы и гипотезы). – М. : Журнал «Россия Молодая», 1994. – 367 с.
11. Словник іншомовних слів / за ред. О. С. Мельничука. – 2-е вид., випр. і доп. – К. : Головна редакція «УРЕ», 1985. – 966 с.
12. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості // Вибр. твори у 5-ти томах. – Т. 1. – С. 535.
13. https://vk.com/wall-24483285_1234965

References

1. Vernadskij V. I. Biosfera i noosfera / V. I. Vernadskij. – M. : Rol'f, 2002. – 576 s.
2. Deklaratsiia Rio-de-Zhaneiro shchodo navkolyshnoho seredovyshcha ta rozvytku OON : mizhnarodnyi dokument vid 14.06.1992 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/riodecl.shtml
3. Deklaratsiia YuNESKO, 1978. (Stapp, W. B., et al. (1969). The Concept of Environmental Education. Journal of Environmental Education, 1 (1), 30-31)
4. Efremov Yu. K. Priroda moej strany. – M. : Mysl', 1985. – 350 s.
5. Klimchenko I. V. Metodika raboty s uchebnikom geografii v ramkah lichnostno-orientirovannogo obucheniya (Na primere nachal'nogo kursa) : dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / I. V. Klimchenko. – M., 1999. – 202 s.
6. Kontseptsiiia ekolohichnoi osvity Ukrainy // Informatsiinyi zbirnyk MON Ukrainy. – 2002. – № 7 (kviten).
7. Krejmer M. A. EHrnst Gekkel' i ehkologiya / M. A. Krejmer // Vestnik SGUGiT (Sibirskogo gosudarstvennogo universiteta geosistem i tekhnologij). – 2013. – Vyp. 4 (24). – S. 126–142.
8. Navchalna prohrama z heohrafii [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/educational_programs/1349869088/
9. Neskromnyj V. Ot filosofii «vrazhdy» k «filosofii vzaimozavisimosti» / V. Neskromnyj // Zelenyj mir. – 1995. – № 20. – S. 14.
10. Rejmers N. F. EHkologiya (teorii, zakony, pravila, principy i gipotezy). – M. : ZHurnal «Rossiya Molodaya», 1994. – 367 s.
11. Slovnyk inshomovnykh sliv / za red. O. S. Melnychuka. – 2-e vyd., vypr. i dop. – K. : Holovna redaktsiia «URE», 1985. – 966 s.
12. Sukhomlynskyi V. O. Problemy vykhovannia vsebichno rozvynenoj osobystosti // Vybr. tvory u 5-ty tomakh. – T. 1. – S. 535.
13. https://vk.com/wall-24483285_1234965

Назаренко Т. Г.,

доктор педагогических наук, доктор философии по Болонской системе (Ph.D), старший научный сотрудник, главный научный сотрудник отдела обучения географии и экономики Института педагогики НАПН Украины, e-mail: geohim@ukr.net

ФОРМИРОВАНИЕ У ШКОЛЬНИКОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ НА УРОКАХ ГЕОГРАФИИ

В статье рассматриваются особенности формирования экологической грамотности у школьников через содержательную часть школьных географических курсов.

Проанализирована обновленная учебная программа по географии на предмет освещения в ее текстах экологической составляющей. Приведены примеры, где изображено собственное видение автора статьи на моменты введения экологической информации на уроках географии, что позволяет формировать экологическую компетентность учащихся.

Ключевые слова: школьная география; экологическое обучение; ученики основной школы; экологическая компетентность; учебная программа; методика обучения географии.

Nazarenko T.,

Doctor of Pedagogical Sciences, PhD at the Bologna system (PhD), Senior Researcher, chief researcher at the Geography and Economy Education Department of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine, e-mail: geohim@ukr.net

FORMATION OF ECOLOGICAL COMPETENCE OF STUDENTS IN COURSE STUDY GEOGRAPHY

In the article, the peculiarity of the formation of students' ecological competence by school geography content is considered. Dissemination of environmental problems caused the need to improve the state school environmental education. According to the Concept of Environmental Education of Ukraine, the main purpose of education lies in promoting environmental culture of both individuals and society as a whole. Therefore, environmental education is aimed at providing scientific knowledge about the relationship of nature and society for the new generation.

In the article, the author raises questions that concern identifying the potential environmental content in the curriculum of Geography and proposes to extend a system of environmental concepts in school geography that is going to lead to the development of students' ecological competence by means of geographic information. Since learning geography through the environment is a leading way to ensure the environmental awareness of the society, it appears to be quite logical.

Geography is not the only source of new information about the Earth, but it is a basis for the formation of humanistic philosophy, love for the place of living, skills to adapt to the environment, appropriate behavior in it, so there is a need in the formation of environmental expertise that is relevant to the content of school geography.

Because of some uncertainties in developing curriculum, including geography one, the students cannot form a complete system of ecological culture, in other words, the procedure from knowledge to practical use is impossible. Thus, school geography sets a goal to provide a systematic presentation of environmental information that requires a variety of methods.

After improvement and certain application of environmental knowledge acquired by students, their adequate and responsible attitude to the environment is ensured by school geography content which is its biggest potential.

Keywords: school geography; environmental education; basic school students; environmental competence; curriculum; methods of teaching geography.